

L 450 Bällsta, Vallentuna sn, L 486 Tjusta, Skånela sn, L 495 Lundby, Markims sn, L 498 Snottsta, Markims sn, L 535 Rosersberg, Norrsunda sn, L 567 Alsike prästgård. Runan i i stället för **y** är säkerligen endast en onöjaktighet av ristaren. Brate återger emellertid namnet Gerrid.

Holmstæinn är ett vanligt mansnamn under vikingatiden och senare; se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 105. *Hosvi* är däremot icke känt från några andra runinskrifter än de båda Råsta-stenarna, där det avser samme person: U 77 **haosui**, U 78 **hasui**. Namnet är sannolikt bestämd form av adjektivet isl. *hoss* 'grå', sålunda ursprungligen ett tillnamn. **ao** är säkerligen en digrafisk beteckning av den u-omljudda vokalen; jfr fsv. *Hösse* (1 g. i ett västgötskt dokument) och fno. *Hqsvi* (i ortnamnet *Hausuastadir*, se Linds ordbok). En annan bildning, ia-stam, är isl. och fno. *Høsvir*. — Av mansnamnet *Iobiorn* finnes endast ett fåtal belägg: U 121, L 482 Skånela kyrka, L 603 Salmunge, Skederids sn, L 696 Ramby, Löts sn, möjligen också L 201 Bolsta, Vaksala sn.

Runstenen U 77 är rest av sönerna Holmsten och Hosve till minne av sin fader Jobjörn. U 78 är rest av syskonen Hosve, Sigrid och Kättillög över brodern Holmsten. Denne har sålunda någon tid överlevat fadern. Och U 77 är äldre än U 78.

U 77 är enligt von Friesen huggen av samme ristare som U 11 Hovgården. Detta förefaller i hög grad sannolikt; de båda ristningarna påminna mycket om varandra, såväl i fråga om ornamentikens huvuddrag som detaljer.

78. Råsta, Spånga sn.

Pl. 48.

Litteratur: B 156, L 381. Joh. Bureus, *Monumenta Sveo-Gothica* (1624), n:r 7 (3 uppl. 1664 n:r 5), F a 6 s. 193 n:r 141 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 353, F a 1 s. 80, F a 10:1 n:r 7; M. Aschaneus, F b 18, s. 353 f.; O. Verelius, *Manuductio* (1675), s. 39; Ransakningarna 1667—84; Joh. Hadorph, *Resejournal* 1682; Joh. Peringskiöld, F l 5:3, s. 18, *Monumenta* 3, bl. 280, 281; P. Dijkman, *Historiske Anmärkningar* (1723), s. 60 f.; O. Celsius, SR 1, s. 187: UFT h. 2 (1872), s. 69; O. von Friesen, *Upplands runstenar* (1913), s. 69; E. Brate, *Svenska runristare*, s. 109; *Anteckningar* 1923 (ATA); B. Bergman i *Fornvännen* 1926, s. 200; *Järvafältets fornlämningar* (1929), s. 65.

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (F a 10:1), träsnitt 1624 (även i F a 5 och hos Verelius a. a.); Aschaneus, teckning (F b 18); Peringskiöld, teckning (F l 5:3); Leitz och Hadorph, teckning (i Peringskiölds *Monumenta*), träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 156); Brate (ATA).

Runstenen stod enligt äldre uppgifter vid Råsta, bredvid U 77. Här fanns den i varje fall kvar 1728, då den undersöktes av O. Celsius. Dybeck har emellertid icke funnit den, och i UFT h. 2 (1872) upptages den som saknad. — Aschaneus antecknar om ristningen: »Stylus clarus. Figura arte magnifica. Distinctio per clara comata verb.»

År 1921 tillvaratogs utanför Elevators fabrik vid L. Ursvik två fragment, som visade sig ha tillhört den förkomna Råsta-stenen. De hade anträffats på backen strax N om herrgårdsbyggnadens tomt. De flyttades 1925 till Spånga kyrka för att där förvaras i vapenhuset. De båda delarna hopfogades med mässingsdubb och stenkitt och placerades på en låg träsockel vid vapenhusets södra vägg mellan kyrkdörren och östra väggen.

Gråsten. Fragmentets storlek 0,99 × 0,50 m.

Inskrift (det inom [] supplerat efter äldre källor):

[hasui · uk · sirip · uk · ketilu · litu ·] raisa · stæin · þina · aftir [·] hūlmstæin · b[ropur · sin]

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

Hosvi ok Sigriðr ok Kætiløy letu ræisa stæin þenna æftir Holmstæin, broður sinn.

»Hosve och Sigrid och Kättilö läto resa denna sten efter Holmsten, sin broder.»

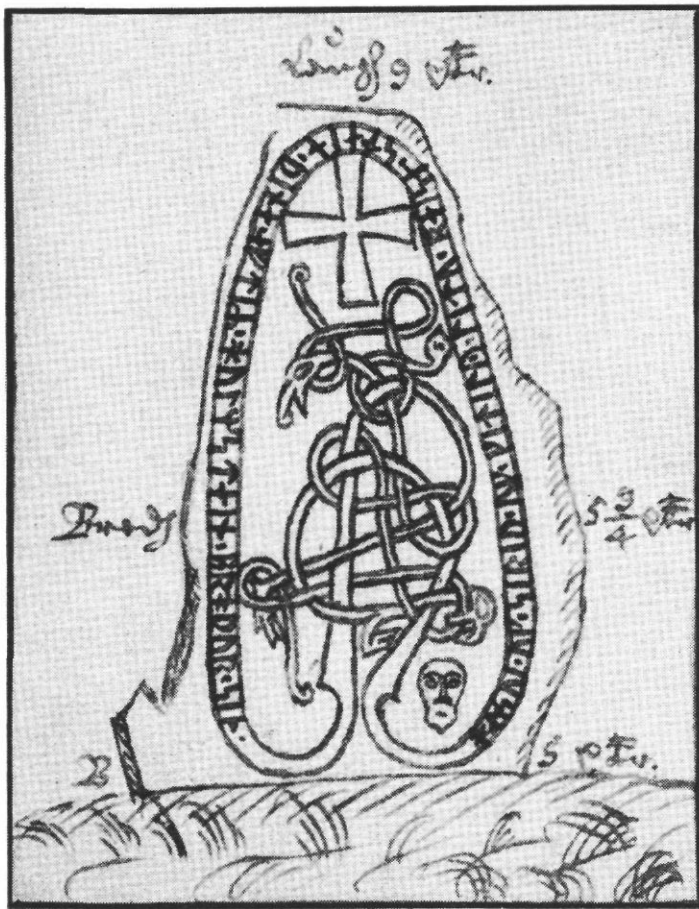

Fig. 57. U 78. Råsta, Spånga sn.
Efter teckning av Aschaneus.

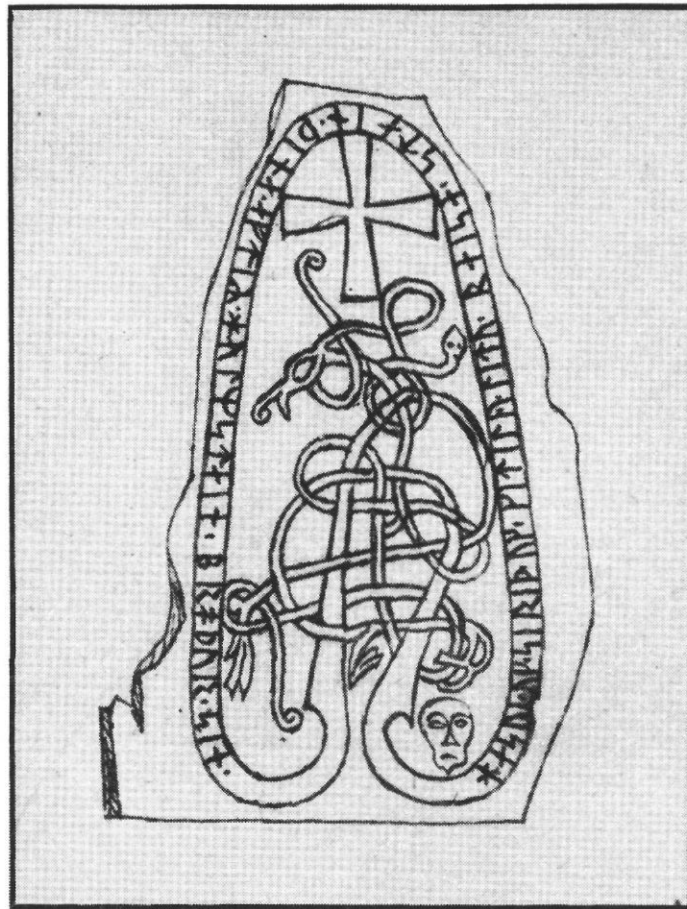

Fig. 58. U 78. Råsta, Spånga sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Till läsningen: Av 25 r finns endast övre delen, av 54 r endast hst i behåll. V. bst på 41 t är borta. F. ö. äro alla runorna på det bevarade stycket tydliga och säkra. — Bureus, F a 6: 16 i, 20 y. Teckningen (i F a 10: 1): 16 i, 20 y; sk vid inskriftens slut. Träsnittet: 6—7 nuk, 12 o, 15—20 kitil, 44—52 hulmstin; sk vid inskriftens början och slut. — Aschaneus: 16 i, 20 y. Aschaneus anmärker om ristningen: »Stylus clarus. Figura arte magnifica. Distinctio per clara comata verb.» — Hadorph: 15—20 ketilu, 43 r. Träsnittet har 16 e, 20 u, 43 r; intet sk efter 43 r. — Peringskiöld: 15—20 ketilu, 43 r; sk efter 43 r.

Om namnen *Hosvi* och *Holmstæinn* se U 77; om *Kætiløy* Sö 338. Bröderna Holmsten och Hosve förekomma även i inskriften på den andra Råsta-stenen (U 77), som de tillsammans med sin moder ha låtit resa till sin faders minne. Av familjen känna vi sålunda genom de båda inskrifterna följande medlemmar:

Jobbjörn, g. m. Gyrid			
Holmsten	Hosve	Sigrid	Kättilö

Ristningen är, såsom både von Friesen och Brate ha framhållit, med säkerhet utförd av Öpir. Nedtill på högra sidan finnes ett människoansikte avbildat. Måhända är det avsett att vara en bild av den döde, till vars minne stenen är rest. Jfr U 128, som ävenledes är ristad av Öpir.

14—4031. *Upplands runinskrifter.*

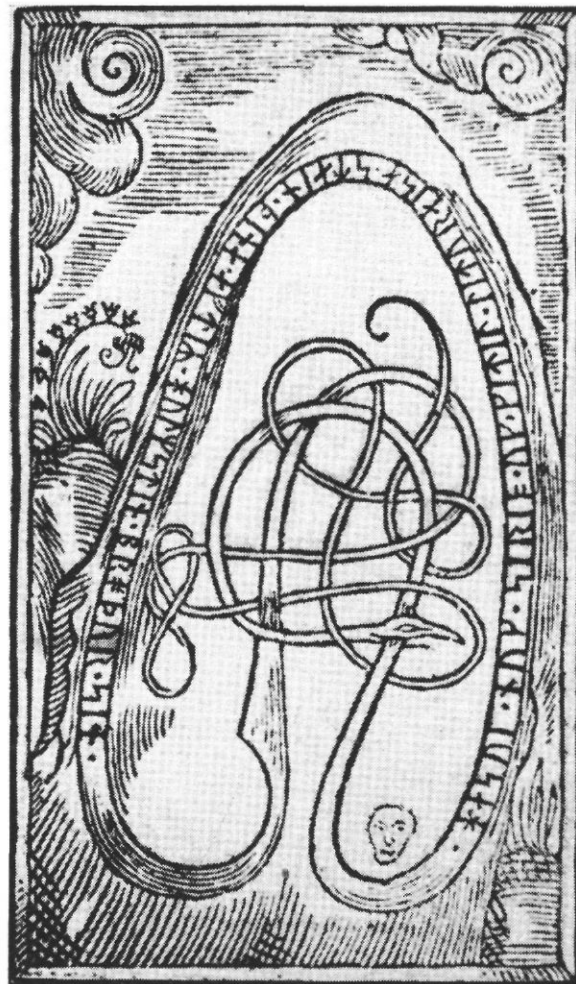

Fig. 59. U 78. Råsta, Spånga sn.
Efter Bureus' träsnitt 1624.

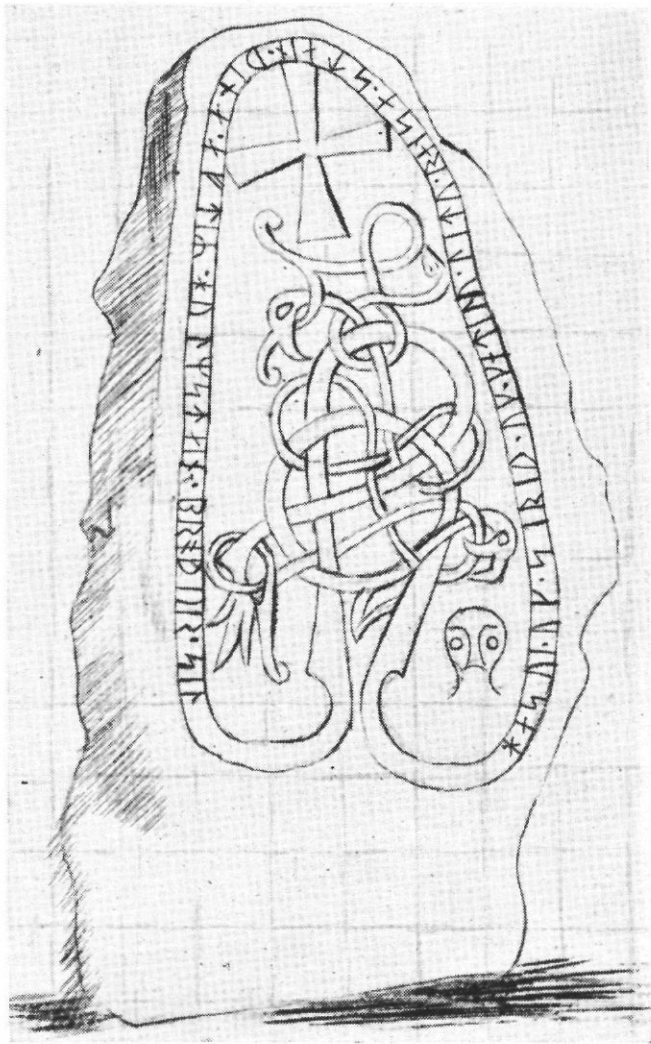

Fig. 60. U 78. Råsta, Spånga sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

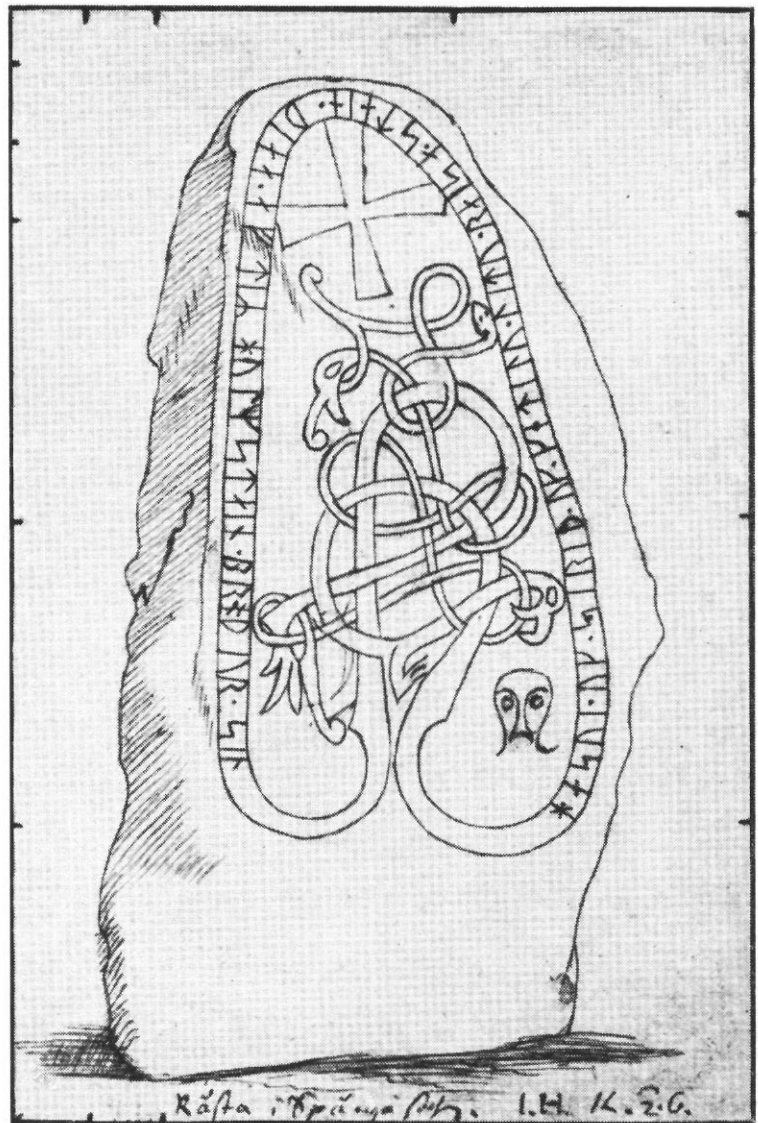

Fig. 61. U 78. Råsta, Spånga sn.
Efter teckning av J. Leitz.

79. Skesta, Spånga sn. Nu vid Hässelby.

Pl 49—51.

Litteratur: B 151, L 382, D 2: 34. Joh. Bureus, *Monumenta Sveo-Gothica* (1624), n:r 41 (3 uppl. 1664 n:r 14), F a 6 s. 90 n:r 216 (Bureus' egen uppteckning), F a 5 n:r 355, F a 1 s. 80, F a 10:1 n:r 41; *Ransakningarna* 1667—84; Joh. Hadorph, *Resejournal* 1682; Joh. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 281; P. Dijkman, *Historiske Anmärkningar* (1723), s. 63 f.; O. Celsius, SR 1, s. 211, 2, s. 447; N. R. Broeman, *Sagan om Ingvar Widtfarne* (1762), s. 162; UFT h. 2 (1872), s. 70; uppgifter av R. Dybeck och P. J. Lindahl 1881 (ATA); O. Montelius i *Fornvännen* 1914, s. 101 n. 3; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 78, *Anteckningar* (ATA); *Stockholmstraktens natur- och kulturminnen* (1935), *fornminnesregistret* n:r 133.

Äldre avbildningar: Bureus, träsnitt 1624 (även i F a 5); Leitz och Hadorph (i Peringskiölds *Monumenta* och B 151); Brate (ATA).

Om runstenens plats har Bureus (*Monumenta*, F a 6, F a 5) endast den allmänna uppgiften: »I Sponga Sockn». Säkerligen är det Skesta-stenen, som avses med uppgiften i *Ransakningarna* om en runsten »i Lunda Giärde»; Lunda är namn på byn närmast V om Skesta. Hadorph fann stenen vid Skesta, »nid på gärdet». Peringskiöld och *Bautil*: »Skestad i Spånga sochn». O. Celsius, som besökte platsen d. 19 juli 1728: »nedan för Skesta backen, på Lunda gärde». Dybeck: »Denne runsten står i Skestads gärde, vester ut från byn.» Samma uppgift lämnas i UFT h. 2 (1872). Enligt en anteckning av P. J. Lindal från sommaren 1881 skulle emellertid